

РЕГИОНАЛЕН АНАЛИЗ

СЕВЕРОЗАПАДЕН РЕГИОН

РЕЗЮМЕ

Настоящият анализ покрива петте области на Северозападен район за планиране, а именно: Видин, Монтана, Враца, Плевен и Ловеч заедно с прилежащите към тях 51 общини. Анализът е изработен от Ивайло Миланов, експерт „Работа с деца и семейства“, по поръчка на Българското училище за политика „Димитър Паница“. Методологията, която е използвана,

включва: а. анализ на публични документи; б. дълбочинни интервюта с представители на местни власти, неправителствени организации, съдии, управители и служители в социални услуги за деца и семейства, координатори по проект „Развитие на системата за планиране и предоставяне на социални услуги на регионално равнище“; в. експертно мнение от секретарите на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) – Враца и Монтана, от председателя на съвета по наркотични вещества към община Видин и други представители на местната власт; г. данни от проучвания на неправителствени организации; д. статии и доклади по теми, свързани с практиките за защита правата на децата; е. споделени мнения на кръгла маса за напредъка на институциите и организациите, работещи с деца, проведена на 11 май 2017 г. в гр. Враца, под патронажа на областния управител.

Видин	Монтана	Враца	Плевен	Ловеч
Население: 101 018	Население 148 098	Население: 186 848	Население: 269 752	Население: 141 422

Голяма част от установените проблеми за Северозападен район на България са общи за цялата страна. Има такива, които са по-силно застъпени в отделните области на този конкретен регион.

Северозападен район отбелязва дълготрайна тенденция сред останалите райони за създаване на най-нисък общ брутен вътрешен продукт (БВП) и БВП на човек от населението. През 2015 г. приносът на Северозападния район за планиране (СЗР) към БВП на страната е 6 013 млн. лв. (6,8% от националния БВП), БВП на човек – 7 606 лв. (62% от средния размер за страната). По отношение на някои икономически характеристики Северозападният район бележи негативни показатели.

През 2016 г. заетостта спада във всички области на Северозападна България, като най-голям е спадът в областите Ловеч (2,2 пр. п), Видин (1,8 пр. п) и Плевен (1,7 пр. п). По данни на НСИ, през 2016 г. Враца регистрира най-ниското ниво (50%) на заетост от 2005 г. насам, като това е и областта с най-нисък коефициент на заетост за цялата страна. Ловеч (52,4%) и Монтана (53,3%) са съответно трети и четвърти в тази негативна класация, а второто място е за Силистра (52,2% заетост през 2016 г.). Данните на Агенцията по заетостта за 2016 г. показват, че именно в Северозападния район на страната е и най-голямата концентрация на общини с коефициент на безработица над 25%. С изключение на областните центрове Монтана, Враца, Плевен и Ловеч, единствената друга община, в която безработицата е под 10%, е Троян.

Прирастът на населението в Северозападния район е с едни от най-неблагоприятните отрицателни стойности в сравнение с другите райони на България. Процесът на застаряване на хората също е най-силно е проявен в СЗР, където населението на 65 и повече години е 23,2% през 2011 г., докато в останалите райони е 17-18%. Северозападният регион е и с най-висок коефициент на възрастова зависимост на населението, характеризиращ отношението на хората на възраст под 15 и на 65 и повече години към населението от 15 до 64 години (55,4% при среден коефициент на възрастова зависимост за страната от 46,5%). В Регионалния план за развитие на Северозападен район за периода 2014-2020 г. коефициентът на демографско заместване, който показва съотношението между броя на влизащите (15-19 г.) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60-64 г.), е най-нисък в Северозападна България – 58 и с най-неблагоприятни стойности в област Видин – 51. Налага се изводът, че в СЗР е налице изключително сериозен проблем по отношение на възрастовата структура и възпроизводството на трудоспособното население – 100 излизащи се заместват само от 58 души младо население.

Механичният прираст на населението е другият фактор, който има пряко влияние за населеността на региона и областите в него. Като цяло СЗР е с отрицателен механичен прираст, което е резултат от по-големия брой на изселилите се. За всичките му 5 области механичният прираст е отрицателен и варира от – 2,96‰ (област Плевен) до – 5,24‰ (област Ловеч). Област Видин е с коефициент на механичен прираст – 4,03‰ поради вече ограничени контингенти от потенциални мигранти и поради силно влошена възрастова структура на населението.

Според анализа от изследването „Регионални профили: показатели за развитие“, 2016, на ИПИ за областите от Северозападния район са характерни: влошено демографско състояние, слаба икономика и относително ниски нива на инвестиции.

На този фон логично проблемите на децата в Северозападна България са сложни и обосновани от множество фактори. Анализът на тези фактори допълнително се затруднява от нивото и качеството на публичната информация по проблемите на децата и семействата

от официални източници, която остава недостатъчна, за да се очертае пълна и актуална картина на състоянието на правата на децата в региона.

По-долу са описани изведените проблеми, тенденции и добри практики за региона в сферите на детското благосъстояние, здравеопазване, образование, алтернативни грижи, правосъдие и участието на децата.

ДЕТСКО БЛАГОСЪСТОЯНИЕ

За целите на настоящия анализ приемаме определението за „благосъстояние“ - „степен на благополучие и лична удовлетвореност, изпитвано от даден човек или група от хора, свързано с понятие „жизнен стандарт“, в което се влага неизмеримата по икономически показатели субективна и динамично променлива оценка за личното благосъстояние, формирана по много и разнообразни критерии от физическо, психологическо и социално естество“.¹

В контекста на анализа разглеждаме благосъстоянието от гледна точка на ефекта върху развитието на децата и семействата.

Област Видин в Северозападен район е областта в страната с най-ниската средна годишна брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение. Средната брутна заплата на наетите лица през 2014 г. е 6663 лв., което е с близо 1/3 по-ниско от средната за страната. През 2015 г. средногодишният доход на лице от домакинство е по-нисък само в Монтана, Кърджали и Силистра. Доходите от работна заплата формират едва 45% от общия доход на средностатистическото домакинство в областта при 57% за страната. Монтана и Видин са трета и четвърта област по равнище на бедност.

Монтана е с най-ниския доход на лице от домакинство през 2015 г. Противно на общите за страната тенденции, заетостта в област Монтана се влошава рязко през 2015 г. Коефициентът на заетост се понижава до 53,7%, което е четвъртата най-ниска стойност след Силистра (49,2%), Враца (50,3%) и Търговище (51,6%) при средна стойност за страната от 62,9%. Безработицата спада от 16,3% през 2014 г. на 8,2% през 2015 г., но това се дължи на сив на икономическата активност на населението, а не на разкриване на работни места². През 2015 г. икономически активни са 58,5% от населението на възраст 15–64 години, при 69,3% за страната. Перспективите пред развитието на пазара на труда също не изглеждат обещаващи на фона на ниския дял на населението със завършено висше образование – 17,3%, при относителен дял за страната - 27,5%.

Поради високия размер на възнагражденията в АЕЦ „Козлодуй“, в страната има само две области, в които средната годишна брутна заплата на наетите е по-висока от тази във Враца (9861 лв. през 2014 г.). Въпреки това, стандартът на живот във Враца и района е

¹ Уикипедия

² Регионални профили: показатели на развитието, Института за пазарна икономика, 2016 г

нисък поради неблагоприятната възрастова структура и ниската заетост, т.е. високото заплащане се получава от сравнително малка част от населението. Пазарът на труда в областта остава в дълбока криза. Въпреки че икономическата активност е традиционно ниска, през 2015 г. е регистриран нов спад до 61,0% при 69,3% за страната. Единствената област, в която коефициентът на заетост е по-нисък от този във Враца (50,3%), е Силистра (49,2%). През 2015 г. безработицата регистрира лек спад до 17,7%, но остава близо 2 пъти по-висока от средната за страната. Образователният профил на работната сила се влошава, като особено притеснителен е ръстът на лицата с основно и по-ниско образование. През 2015 г. те достигат 22,2%, при средно ниво за страната от 18,1%. С висше образование са 21,1% от лицата на възраст 25-64 години, при средно 27,5% за страната. Делът както на населението, живеещо с материални лишения (42,7%), така и на бедните спрямо националната линия на бедност (27,1%) остават по-високи от средните за страната – съответно 33,1 и 21,8%, което рефлектира пряко върху социалния статус и развитието на децата в област Враца.

Ловеч е областта с най-висок дял на хората, живеещи в материални лишения – 55%, спрямо 33,1% на национално ниво. Делът на лицата под националната линия на бедност нараства до 36,8%. По-високи нива на относителна бедност се наблюдават единствено в областите Видин, Кърджали, Монтана и Пазарджик. Образователният профил на работната сила в Ловешка област до известна степен ограничава възможностите за чувствителна експанзия на пазара на труда и за ръст на доходите. Делът на лицата с висше образование е 20,5% (при средно 27,5% за страната), а този на лицата с основно и по-ниско образование – 20,0% (при 18,1% на национално ниво).

Условията на живот в област Плевен са по-добри от средните за страната, което се дължи на сравнително високите доходи и на постепенното възстановяване на пазара на труда. Инвестиционната активност е по-висока от периода преди кризата, но остава под средните за страната нива. Средногодишните доходи на лице в област Плевен възлизат на 5645 лв. през 2015 г., които са с 14% по-високи от средните за страната. Пазарът на труда бележи видимо подобрене през 2015 г. Заетостта сред населението на 15-64 години се покачва с 3,2 пр.п. и достига 61,2% при ниво за страната от 62,9%.

Бедността остава сериозен рисков фактор за пълноценното израстване на децата. По данни на НСИ на национално ниво, през 2015 г. 33.4% от децата живеят в материални лишения и в риск от бедност. По анализ на НСИ за 2014 г. оценките на бедността в зависимост от типа на домакинството показват, че бедността е концентрирана сред възрастните едночленни домакинства, самотните родители с деца, както и домакинства с три и повече деца. През 2014 г. рискът от бедност в сравнение с 2013 г. нараства с 10.8 процентни пункта при домакинствата с три и повече деца и с 11.3 процентни пункта при домакинствата от един родител със зависими деца. Относителният дял на бедните е най-нисък в домакинства с трима или повече възрастни (12.0%) и в домакинства с двама

възрастни под 65 години (13.2%). Сред едночленните домакинства рискът от бедност при жените е с 13.8 процентни пункта по-висок в сравнение с едночленно домакинство - мъж. Ако в домакинството живее едно лице над 65 години, рискът от бедност е с 20.8 процентни пункта по-висок от домакинство, в което живее едно лице под 65 години.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И ДЕМОГРАФСКИ ОСОБЕНОСТИ

Северозападен район има сравнително добра болнична мрежа: 24 многопрофилни болници за активно лечение (МБАЛ), вкл. МБАЛ – ВМА, гр. Плевен, 6 Специализирани болници за активно лечение, 1 Център за психично здраве, 1 Център за кожно-венерически заболявания, 1 Комплексен онкологичен център, 2 Държавни психиатрични болници, 1 Специализирана болница за рехабилитация, 3 Болници за долекуване и продължително лечение, 5 Центъра за спешна медицинска помощ и 32 Филиала за спешна медицинска помощ. Броят на болничните легла е 5 441, като на 100 000 души се падат 613,48 легла, което съответства на средното за страната – 611/1 000 000 души население.

Плевен е една от областите с най-добро равнище на здравеопазване в страната, особено що се отнася до достъпа до лекари от водещи специалности и болнични заведения. На един общопрактикуващ лекар в областта се падат 1244 души, което е най-ниското ниво за страната. Същото се отнася и за броя лица на един лекар от водеща специалност, на когото през 2015 г. се падат по 404 души. Коефициентът на детска смъртност в Плевенска област бележи увеличение спрямо предходната година и достига 8.5‰ и е еднакъв с този за страната.

В област Враца заболяемостта на населението е близка до средната, а коефициентът на детска смъртност се понижава от 8,7‰ през 2014 г. до 6,4‰ през 2015 г. при 6,6‰ за страната. Делът на здравноосигуреното население също е по-голям от общия за страната (88,5%) и достига 90,8% през 2015 г. В голяма степен това се дължи на бързото застаряване на хората и на факта, че обхватът на здравно осигуряване сред по-възрастните е близък до 100%. Враца е сред областите, в които негативните последствия от демографската криза в страната са най-ясно изразени. За периода 2001–2015 г. населението на областта намалява с 31,4%, като по-голям спад се наблюдава единствено в област Видин (32,2%). Влошаващата се възрастова структура води до все по-малък естествен прираст, като през 2015 г. той вече е –11,3‰, или близо 2 пъти по-неблагоприятен от средния за страната. През всяка една от последните 15 години областта е напускана от повече хора, отколкото се заселват в нея.

През 2015 г. област Видин регистрира най-ниския си коефициент на детска смъртност – 5,3‰, при стойности над 10‰ в периода 2012–2014 г. Здравноосигурени са 91,5% от местното население при 88,5% за страната. Видин е областта обаче, в която негативните демографски тенденции в България са най-ясно изразени. Тя е и единствената, чието

средногодишно население вече е под 100 000 души. От 2011 г. насам Видин е една от четирите области, в които на всяко лице на възраст до 14 години се падат над две лица на възраст 65 и повече години

В Монтана през 2015 г. коефициентът на детска смъртност се понижава до 6,3‰. Покритието на местното население със здравно осигуряване е високо – осигурени са 89,0% от хората на областта, при средно ниво за страната от 88,5%. В периода между 2001 и 2015 г. населението на областта намалява с над 1/4, което е повече от 2 пъти по-бърз темп от регистрирания на национално ниво. В резултат на негативните демографски процеси възрастовата структура се влошава, а през 2015 г. областта регистрира втория най-неблагоприятен естествен прираст на населението след този в област Видин.

През последните пет години коефициентът на детска смъртност в област Ловеч е по-висок от средния за страната. През 2015 г. той достига 12,5‰, което е 2 пъти над средните нива. През 2015 г. здравноосигурени лица в областта са 91,1% от местното население при средно - 88,5% за страната. Възрастовата структура на населението в Ловешка област е сред най-неблагоприятните в страната. Ако текущите тенденции се запазят, Ловеч ще се присъедини към областите, в които броят на лицата на възраст 65 и повече години е 2 пъти по-висок от този на лицата до 14 години включително.

Достъпът до здравеопазване, според интервюираните специалисти, е налице и задоволителен, с малки изключения за отдалечените населени места. Конкретен проблем се явяват липсата на тесни специалисти, които са нужни за диагностициране деца с увреждания или деца със специфични заболявания, например детски психиатър, детски невролог, стоматологична практика, която да предлага услуги на деца и възрастни с увреждания и други.

СОЦИАЛНА ЗАЩИТА

В сравнение с останалите райони, Северозападен е с добре развита мрежа от институции за предоставяне на социални услуги. В него се намират 18,7% от социалните заведения в страната. Деинституционализацията на системата за грижа за децата в посока предоставяне на социалните услуги в общността променя съществено облика в регионите след 2010 г.³

Тенденцията в сферата на социалните услуги е към разкриване на услуги в общността, по-гъвкави форми на грижа и почасови занимания. Промяната на профила на услугите е следствие на националната политика за деинституционализация и увеличаване на мерките за подкрепа в семейна среда.

³ Регионален план за развитие на Северозападен район за периода 2014-2020 г.

В последните години са изградени центрове за настаняване от семеен тип, центрове за обществена подкрепа, преходни жилища, кризисни центрове, центрове за правата на децата и други услуги, които се ангажират да защитят правата на децата, а понякога да запазят живота и здравето им. Общото мнение обаче е, че тези услуги не успяват да достигнат до някои рискови групи деца, например децата с неприемливо поведение, или до семейства от малките и отдалечени населени места. Увеличаването на капацитета и броя на социалните услуги все по-отчетливо повдига въпроса за обезпечаването им със специалисти.

ДЕЦА С УВРЕЖДЕНИЯ И СПЕЦИАЛНИ НУЖДИ

Според специалистите, в региона няма изграден капацитет, достатъчен да задоволи потребностите на децата с увреждания и специални нужди, включително и по отношение на свързаните групи в риск – семействата на деца с увреждания. Услугите в общността, подкрепящи тази група, са неравномерно разпределени в района. Тенденцията е към увеличаване на децата с увреждания в Северозападен район, които следва да бъдат подпомогнати. Впечатление прави община Ружинци, обл. Видин, където броят на децата с увреждания се е увеличил в относителен дял. Област Ловеч също отбелязва ръст на децата с увреждания. В стратегията за развитие на социалните услуги ясно е откроявана групата деца с психични разстройства. Възможно е чувствителността към този проблем да е обусловена от наличието на психиатрични заведения и съответно специалисти, както и от присъствието на водещи експерти в областта на уврежданията и психичното страдание при децата в услугите в с. Дълбок дол, Троян.

ОБРАЗОВАНИЕ

Отпадането от училище и липсата на образование е един от най-сериозните фактори за попадане в ситуация на множество рискове – бедност, противоправно поведение, насилие, зависимости и др. В област Враца 15,5% от всички ученици от I до VIII клас отпадат преждевременно от училище, докато в област Плевен те са 9,9%. С висок дял на отпадналите ученици са редица общини в границите на отделните области в Северозападен район – община Ново село (обл. Видин) – 13,6% отпаднали ученици от общия брой на учениците в основното образование, община Летница (обл. Ловеч – 11,2%), община Бойчиновци (обл. Монтана – 11,4%), община Искър (обл. Плевен – 10,9%) и др. Проблемът с ранното отпадане на ученици от училище е със сериозни социални измерения – освен че нараства броят на населението с ниско образование, част от тези лица попадат в криминогенна среда.⁴

Относителният дял на отпадналите от училище в област Видин достига 4,0% през учебната 2014/2015 г., което е шестата най-висока стойност в страната. По данни на РУО – Видин броят на учениците в риск от отпадане за последните три учебни години е както следва: 2012/2013 г. - 125 ученици 2013/2014 г. – 145 ученици; 2014/2015 г. – 168 ученици.

⁴ Регионален план за развитие на Северозападен район за периода 2014-2020 г

В област Монтана делът на отпадналите от основно и средно образование за втора поредна година се задържа над 3%, а резултатите, които местните зрелостници постигат на матурите по БЕЛ, са сред най-слабите в страната. През 2016 г. делът на неуспешно положилите изпита достига 12,4% (при средно 8,7% за страната). И през деветте години от въвеждането на задължителните матури средната оценка за областта е по-ниска от средната за страната, като през 2016 г. разликата е най-голяма – „добър“ 3,88 за област Монтана спрямо „добър“ 4,17 на национално ниво.

Относителният дял на отпадналите от образование в Ловешка област остава по-висок от този за страната, но тенденциите са по-скоро положителни. Докато в периода 2012–2014 г. обхватът на отпадащите от образователната система за страната се увеличава от 2,3 на 2,8%, в област Ловеч е регистриран спад от 3,5 на 3,2%. Традиционно зрелостниците от областта постигат близки до средните за България резултати на изпита по БЕЛ. В същото време 2015 г. е първата от 2010 г. насам, в която делът на неуспешно положилите изпита е по-висок от средния за страната. През последните седем години се наблюдава и трайна тенденция за намаляване на общия брой на учениците в област Ловеч. В началото на учебната 2015/2016 година в училищата от областта се обучават 13949 деца дневна форма на обучение, което е с 225 ученици по-малко спрямо учебната 2014/2015 г.

Въпреки че е относително най-добре развитата в икономически план област в Северозападния район, Плевен изостава в образователната сфера. Качеството на училищното образование се влошава, като 2016 е първата година, в която средната оценка на зрелостниците от областта на задължителната матура по БЕЛ е под „добър“ 4,00. Процентът на неуспешно положилите изпита нараства с 4,5 пр.п. през 2016 г. и достига до 14,7%, с което надвишава значително средното за страната ниво от 8,7%.

Изоставане в училище, липса на мотивация за учене, етно-културна принадлежност, социални или семейни са причините за напускане на класните стаи от децата. В направените интервюта специалистите споделят, че липсата на реален възрастен /родител/, който да се грижи за детето, да упражнява контрол е основна причина за напускане на училище или за лошото образователно представяне на децата. По данни на УНИЦЕФ 23% от малчуганите в България са с един или двама родители, пребиваващи в чужбина за някакъв период от време. За Северозападния район този дял достига до 44%. Реалната липса на родител се отразява и на цялостното емоционално и социално развитие на децата. Според експертите, е нарушено чувството им за сигурност. Учителите не успяват да компенсират дефицитите от семейната среда и при тези деца се наблюдава висока агресия и неумения за решаване на конфликти.

Въпреки напредъка, който се отбелязва за интеграцията на ромското население в България, някои ромски семейства остават маргинализирани. Има много случаи, в които семействата живеят при много лоши битови условия, понякога нямат избрани лични лекари, децата отпадат от училище. Това предполага повтарящ се модел на ниско образование, бедност, неблагоприятна прогноза за личностно развитие и перспектива.

Специалистите смятат, че резултатът от прилаганите политики за превенция на отпадане и изоставане от училище е незадоволителен – образователните институции нямат изградени механизми, с които да успеят да се справят с този проблем. Училищата продължават да бъдат сравнително затворени системи – без цялостна и интегрирана стратегия и механизми за работа с деца в риск (увеличаващи се като брой) и без ефективно взаимодействие с други услуги и институции от сферата на социалната закрила. Според експертите от НПО сектора, образованието трябва да се подкрепи от гражданския сектор, да се създадат гъвкави форми на образование и професионално обучение, за да достигне до по-голям брой деца и осигури възможности за тях в бъдеще.

ДЕТСКО ПРАВОСЪДИЕ

В цялата страна, включително и в Северозападен район, се наблюдава тенденция за намаляване на престъпленията и противообществени прояви, извършени от малолетни. От стратегиите на административните области и анализите става ясно, че противообществените прояви не се разглеждат като изключителен феномен, а се обвързват с чисто социални причини като бедност, нисък образователен и социален статус на семейството, подбудителство от възрастни и др.

По данни на общините от област Видин броят на регистрираните в комисиите малолетни и непълнолетни с противообществени прояви през 2012 г. е 196, през 2013 – 168 и през 2014 г. – 150. Наблюдава се тенденция за намаляване, което обаче не може да се приеме за окончателен извод, тъй като много случаи остават необхванати от системата поради липса на сигнали за тях.

По-малко са децата с противообществени прояви и в област Монтана. През 2010 г. местната комисия за борба с противообществените прояви е работила с 45 деца, а през 2014 г. с 22 деца.

205 възпитателни дела през 2016 г. са образували местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в област Враца. Броят на решените дела е 200. През 2016 г. местните комисии са наложили 250 възпитателни мерки. Най-често са мерките са били: „Предупреждение“ – 97 случая; „Поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател“ – 82 случая; „Поставяне под възпитателен надзор на родителите или на лицата, които ги заместват“ – 33 случая.⁵

През 2013 г. децата от област Ловеч престъпления са извършили 112 деца, а през 2014 г. – 73. Броят на непълнолетните, водени на отчет в ДПС и през трите изследвани години е висок: 2013 г. – 191 бр., 2014 г. – 177, средата на 2015 г. – 159. Висок е и броят на малолетните деца, водени на отчет в ДПС, като за 2013 г. те са 71, 2014 г. – 69, средата на

⁵ Данни на НСИ за 2016 г.

2015 г. – 29. Единствено община Априлци е посочва нулеви данни за противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Анализът на данните от стратегията за развитие на социалните услуги в област Плевен показва, че рисковата група на деца, извършители на противообществени прояви, се увеличава. Към края на 2014 г. 491 деца са извършили насилие, кражби, или са проституирали. Мнението на специалистите в Плевенска област е, че при наличие на специфичните проблеми с трафика и експлоатацията на деца, ранни бракове и деца, жертви на насилие, е необходимо разкриването на повече услуги, насочени към превенцията и намаляване на последствията от тези рискове.

В сферата на детското правосъдие се наблюдава тенденция за изграждане на все повече помещения, в които е осигурена подходяща обстановка за изслушване на децата. Наличието на такива помещения (т.нар. „сини стаи“) се разпознава като изключителен напредък в отношенията дете-институция. Налице са видими положителни резултати. Трябва да отбележим, че разкриването на такива помещения е с активното съдействие и участие на гражданския сектор.

Анализът включва и представяне на добри практики, насочени към подобряване на благосъстоянието на децата и семействата, защита правата на децата и повишаване на активността на гражданите. Популяризирането на добрите практики допринася за надграждане на постиженията в системата за управление и грижа за децата и семействата.

Проектът „Гласът на българските деца“ се изпълнява от Българското училище за политика „Димитър Паница“ и се финансира от Фондация „Оук“. Той стартира през 2016 г. и ще продължи до 2019 г. Проектът е създаден, за да се засили процесът на формулиране и прилагане на адекватни детски политики, и да подпомогне въвеждането на добри практики за разрешаване на актуални проблеми. Той е насочен към политическите и гражданските лидери, допринасящи за формирането на детските политики. Целта е българските деца да се чувстват сигурни и защитени, и техният глас да бъде чул от управляващите.

Настоящият документ представя накратко първият от шест анализа, планирани в рамките на проекта, отнасящи се до районите за планиране в България. Тяхната цел е да представят състоянието на политиките, отнасящи се до децата в различни сфери, както и да идентифицират добри практики в региона. Те ще бъдат представени на в рамките на 6 регионални срещи. Целта на срещите е обмяна на опит между завършилите Българското училище за политика, местните власти, институции, граждански организации, училища и други заинтересовани страни, запознаване с ключовите проблеми, които стоят пред гарантирането на детските права, както на национално ниво, така и специфичните за региона.